

RYSZARD ZAJĄCZKOWSKI ur. 1923; Rejowiec

Tytuł fragmentu relacji	Żydówka
Zakres terytorialny i czasowy	Włodzimierz Wołyński; II wojna światowa
Słowa kluczowe	Włodzimierz Wołyński, Żydzi, II wojna światowa, Holokaust, Światła w Ciemności Sprawiedliwi wśród Narodów Świata

Żydówka

W czasie okupacji niemieckiej, ksiądz ogłosił w kościele, że jest jedna pani uciekinierka ze Lwowa z małą córką pięcioletnią. Moja mama wzięła ją do nas. Ona się nazywała Franciak Irena, miała pięcioletnią córeczkę Anię. Było tak, że w kuchni byłem ja i ona z córką. Córka sięgała po szklankę, a Irena Franciak odezwała się: „Zostaw, bo złamiesz szklankę.” Jak ja to usłyszałem, zrobiło mi się zimno. Myślę sobie, ani Kaszub, ani Góral nie powie nigdy „złamiesz szklankę”. Tak może powiedzieć tylko Żydówka. Powiedziałem mamie, że pani Irena jest Żydówką. Zresztą wygląd też miała wybitnie żydowski, czarne włosy i nos długi. Mama [powiedziała]: „Ona mi się też przyznała, że jest Żydówką.”

Cóż tu było robić. Zapytaliśmy się jej, jakie ona ma dokumenty. Ona nam na to, że ma tylko zaświadczenie, że jej mąż pracuje w Totorganization. Była to organizacja, która budowała okopy i umocnienia na froncie niemieckim. [Irena] miała tylko ten świstek. Nie było [na nim]. I co teraz zrobić? Jak już powiedziałem, u nas jedno mieszkanie zajmowali Niemcy, jeden Austriak. Niemcy go tytułowali Sondernfuhrer, on nadzorował jakieś prace. Poszedłem prosto do niego. Powiedziałem, że przyjechała do nas kuzynka z dzieckiem ze Lwowa. Jej mąż pracuje w organizacji Tota. Pokazałem mu to zaświadczenie. Zaświadczenie mógł mieć każdy, ale jej nazwisko z innych dokumentów zgadzało się z tym zaświadczeniem. Powiedział „gut, gut” i przyjął to do wiadomości. Już wiedziałem, że ze strony Niemców jesteśmy bezpieczni. Bardziej bałem się Ukraińców. Powiedziałem matce, żeby codziennie z tą panią Ireną chodziła do kościoła, żeby Ci Ukraińcy wiedzieli, że ona jest Polka i katoliczką.

Data i miejsce nagrania	2003-06-23, Lublin
Rozmawiał/a	Marzena Baum
Transkrypcja	Marzena Baum
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"